

Instrumentalizarea crizei energetice artificiale din Transnistria

**O MONITORIZARE A TACTICILOR
ACTORILOR RUȘI ȘI PRO-RUȘI
(decembrie 2024 - martie 2025)**

AUTORI:

**Rodica Pîrgari
Gabriela Revenco
Andrei Rusu**

Activity supported by the
Canada Fund for Local Initiatives
Activité réalisée avec l'appui du
Fonds canadien d'initiatives locales

Disclaimer

Acest material a fost realizat cu sprijinul financiar al Fondului Canadian pentru Inițiative Locale (CFLI). Conținutul acestuia este responsabilitatea exclusivă a Comunității WatchDog.MD și nu poate fi în niciun caz considerat că reflectă opiniile donatorului.

CUPRINS

I. Rezumat	3
II. Metodologie	4
III. Analiza principalelor evenimente	4
1. Vizita lui Vadim Krasnoselski la Moscova și primele semnale ale întreruperii livrărilor de gaze în Transnistria	4
2. Instituirea stării de urgență în Republica Moldova (pe malul drept)	7
3. Oprirea livrărilor de gaze în Republica Moldova de către Gazprom	9
4. Ajutorul propus de Chișinău regiunii transnistrene și refuzul regimului de la Tiraspol	11
5. Vizita Maiei Sandu la Copanca și tensionarea situației din regiune prin proteste organizate	13
6. Rezultatele vizitei lui Vadim Krasnoselski la Moscova - gaz „umanitar” sub formă de credit	15
7. Schemele alternative de livrare a gazului în Transnistria	17
8. Ajutorul UE - șoc pentru propaganda pro-rusă	19
9. Transnistria refuză ajutorul UE în favoarea creditării rusești	21
IV. Analiza discursurilor principalilor actori	22
Maria Zaharova	23
Igor Dodon	24
Vadim Krasnoselski	26
V. Concluzii	28

I. Rezumat

În perioada 1 decembrie 2024 - 15 martie 2025, Comunitatea „WatchDog.MD” a monitorizat 17 surse din Republica Moldova, Rusia și regiunea transnistreană pentru a analiza propaganda rusă și pro-rusă privind criza energetică din Transnistria și impactul acesteia asupra malului drept. Principalele evenimente din perioada monitorizată au fost:

- Vizitele lui Vadim Krasnoselski la Moscova (06.12.2024/10.01.2025);
- Instituirea stării de urgență atât în Republica Moldova (16.12.2024), cât și în regiunea transnistreană (11.12.2024);
- Întreruperea livrărilor de gaze de către Gazprom (01.01.2025);
- Ajutorul propus de UE și Chișinău malului stâng (Decembrie - Februarie);
- Proteste organizate în localitățile de pe ambele maluri ale Nistrului (Ianuarie);
- Metodele obscure ale Rusiei de a livra gaz regiunii separatiste (Ianuarie - Februarie).
- Refuzul Tiraspolului de a primi ajutor din partea UE (Februarie).

Tacticile identificate indică o campanie sistematică de influență informațională, menită să submineze autoritatea și credibilitatea guvernului moldovean și să convingă publicul că anume Chișinăul e de vină pentru criză și nu Moscova sau Tiraspolul.

Monitorizarea a evidențiat că principalii emițători de mesaje în criza energetică au fost Igor Dodon, Maria Zaharova și Vadim Krasnoselski. Prin mesaje coordonate și narative recurente, aceștia și-au amplificat mesajele reciproc, tensionând situația pe ambele maluri ale Nistrului și și-au adaptat narativele în funcție de audiență. Acești actori urmăresc consolidarea influenței Federației Ruse, amplificarea tensiunilor sociale și delegitimarea sprijinului oferit de partenerii externi ai Republicii Moldova.

Analiza evenimentelor demonstrează că întreaga criză energetică din Transnistria a fost creată artificial de Federația Rusă pentru a destabiliza regiunea și întreaga republică. Sistarea livrărilor de gaz către MGRES a forțat malul drept să cumpere energie electrică de pe bursă, iar majorarea tarifelor la energie a fost folosită de propagandă pentru a crea panică și nemulțumire față de guvern, în contextul alegerilor care urmează. Partidele de opoziție pro-ruse au amplificat sentimentul de criză pentru a-și lansa campaniile electorale. Propaganda rusă însă a adoptat un discurs mai moderat și nu a utilizat în mod excesiv retorica de salvator, iar în fața ajutoarelor din partea UE și Chișinăului pentru Transnistria, propaganda pro-rusă a fost mai slabă și mai puțin activă.

II. Metodologie

În perioada 1 decembrie 2024 - 15 martie 2025, Comunitatea „WatchDog.MD” a monitorizat 17 surse pentru a analiza tacticile folosite de propaganda rusă și pro-rusă în instrumentalizarea crizei energetice din regiunea transnistreană și efectele acesteia asupra malului drept al Nistrului.

Sursele monitorizate au fost selectate și clasificate în trei categorii considerate drept emițători de informații, după cum urmează:

- **Actori locali:** *Igor Dodon, Bogdan Țirdea, Aleksandr Stoianoglo, Ion Chicu, Ilan Șor, Vlad Filat, Ion Ceban, Irina Vlah, Victoria Furtună.*
- **Actori de pe malul stâng al Nistrului:** *Vitalie Ignatiev, Vadim Krasnoselski.*
- **Actori din Federația Rusă:**
 - **Autorități:** *Vladimir Putin, Dmitri Peskov, Serghei Lavrov, Maria Zaharova, alte autorități care s-au expus asupra subiectului monitorizării.*
 - **Sursă de scurgeri:** *Kommersant.*

Actorii au fost monitorizați preponderent pe site-urile oficiale ale instituțiilor (*Ministerul rus de Externe, Ambasada Federației Ruse la Chișinău*) și pe canalele de Telegram ale acestora.

Cuvinte/sintagme-cheie monitorizate: *Transnistria, Gazprom, energie electrică, stare de urgență, tranzit prin Ucraina, criză energetică, datorie.*

III. Analiza principalelor evenimente

1. Vizita lui Vadim Krasnoselski la Moscova și primele semnale ale întreruperii livrărilor de gaze în Transnistria

Tactici și metode:

- Pasarea responsabilității pe autoritățile de la Chișinău și Moldovagaz;
- Stârnirea panicii și fricii privind o criză a gazelor și electricității pe malul drept;
- Promovarea necesității negocierilor dintre Republica Moldova și Gazprom;
- Minimizarea rolului Federației Ruse în sistarea tranzitului de gaze.

Scop: Crearea unui sentiment de incertitudine și anxietate în societate și pregătirea terenului pentru discursul propagandistic ce va urma după oprirea livrărilor de gaze.

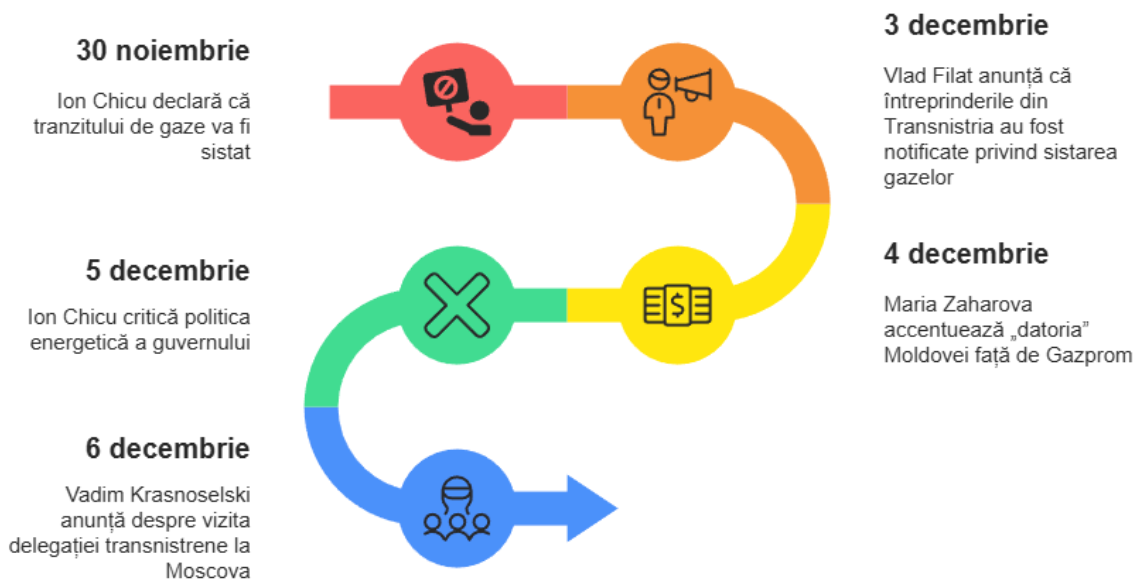
Descrierea evenimentului:

Înainte de vizita delegației transnistrene în Federația Rusă, actorii pro-ruși de pe malul drept au început a învinui autoritățile constituționale de inacțiune. Încă pe 30

noiembrie, [Ion Chicu](#) declara că: „Toți știau că din 1 ianuarie nu va mai fi tranzitul prin Ucraina”. Aceeași idee a fost promovată și de [Vlad Filat](#), care pe 3 decembrie a afirmat că „întreprinderile mari din Transnistria au primit notificarea că din 1 ianuarie 2025 livrarea gazelor va fi sistată, gazul fiind folosit doar pentru necesitățile populației”. Deși mai voalat, fostul premier a sugerat că Ucraina s-ar face vinovată de sistarea tranzitului: „Și dacă va fi [...] în interesul Ucrainei, nu în interesul Moldovei, ucrainenii vor permite tranzitul prin teritoriul țării sale”.

Pe 4 decembrie, purtătoarea de cuvânt a Ministerului rus de Externe, [Maria Zaharova](#), a menționat deja pretinsa datorie de 709 milioane de dolari a malului drept pentru livrările de gaz până în 2015, deși această datorie a fost infirmată de un audit internațional publicat în 2023. Zaharova a acuzat însă Chișinăul că folosește „așa-zisul” audit pentru a nu-și plăti datoria și a avertizat autoritățile că trebuie să soluționeze „problemele acumulate” în interesul propriilor cetățeni. Sugestia de a plăti „datoria” indica faptul că aceasta va fi utilizată drept pretext pentru sistarea livrării gazelor.

Tensiuni în creștere privind tranzitul de gaze și criza energetică

Ion Chicu, încă de la începutul lunii decembrie, lansa mesaje menite să stârnească panica și frica de o criză energetică pe malul drept al Nistrului. Chiar dacă Republica Moldova nu mai achiziționa gaze de la Gazprom încă din decembrie 2022, pe [5 decembrie](#) Chicu a declarat: „Doar o guvernare analfabetă putea să provoace o asemenea criză. Să știi că din ianuarie nu va mai fi tranzit prin Ucraina și să nu asiguri țara cu gaz „pentru că la iarnă va fi mai ieftin”, trebuie să fii tare deștept...”.

Pe 6 decembrie, [Vadim Krasnoselski](#) a anunțat despre vizita delegației transnistrene la Moscova. Liderul separatist a menționat că Rusia era la curent cu consecințele sistării gazului către regiune și că „Inter RAO” (proprietarul rus al centralei

MGRES) are soluții pentru a asigura furnizarea de energie electrică în Transnistria”.

În ziua în care liderul separatist a scris despre vizita sa la Moscova, actorii de pe malul drept, precum [Igor Dodon](#) și [Vlad Filat](#), au declarat că autoritățile de la Chișinău trebuiau să meargă la negocieri cu Gazprom pentru ca tarifele la energie electrică și gaz să nu crească. Ulterior, această idee s-a regăsit și în discursul [Victoriei Furtună](#).

Imediat după vizita delegației transnistrene la Moscova, în stânga Nistrului au fost luate mai multe măsuri care sugerează întreruperea livrărilor de către Gazprom din 1 ianuarie:

- Propunerea [introducerii](#) stării de urgență în economie, urmată de [instituirea](#) acesteia la 11 decembrie;
- Elaborarea a [două planuri](#) de acțiune: unul pentru scenariul reducerii livrărilor de gaze și altul pentru absența totală a acestora;
- Crearea pe 24 decembrie a unui [centru operațional](#) pentru gestionarea crizei gazelor și anunțarea măsurilor ce urmează a fi aplicate;
- [Interzicerea](#) exportului de lemn și cărbuni până la sfârșitul stării de urgență.

Made with Napkin

După instituirea stării de urgență în Transnistria pentru 30 de zile, regimul separatist a continuat să lanseze acuzații către guvernul și întreprinderile de la Chișinău. Liderul separatist a [subliniat](#) că „Nici Rusia, nici Ucraina nu doresc să împiedice livrarea gazului în Transnistria. (...) Dar nu văd activitate din partea „Moldovagaz””.

Este important de menționat o distincție între mesajele de la Tiraspol și cele de la Moscova. Malul stâng a încercat să paseze vina doar pe Republica Moldova, fără a acuza Ucraina de situația în care s-a pomenit regiunea transnistreană: „[Nici Ucraina, nici Rusia nu împiedică livrările de gaz. Moldova are o poziție de șantaj politic.](#)” În schimb, unii actori ruși precum deputata [Aliona Arșinova](#) au accentuat faptul că anume Ucraina a oprit tranzitul de gaz. Acest lucru ilustrează adaptarea mesajelor pentru diferite audiențe. În cazul dat, discursul deputatei ruse a fost îndreptat către publicul intern din Rusia.

2. Instituirea stării de urgență în Republica Moldova (pe malul drept)

Tactici și metode:

- Blamarea guvernării;
- Asocierea stării de urgență cu dictatura;
- Ignorarea factorului rus drept cauză a crizei energetice;
- Alinierea mesajelor folosite de actori locali cu poziția Federației Ruse.

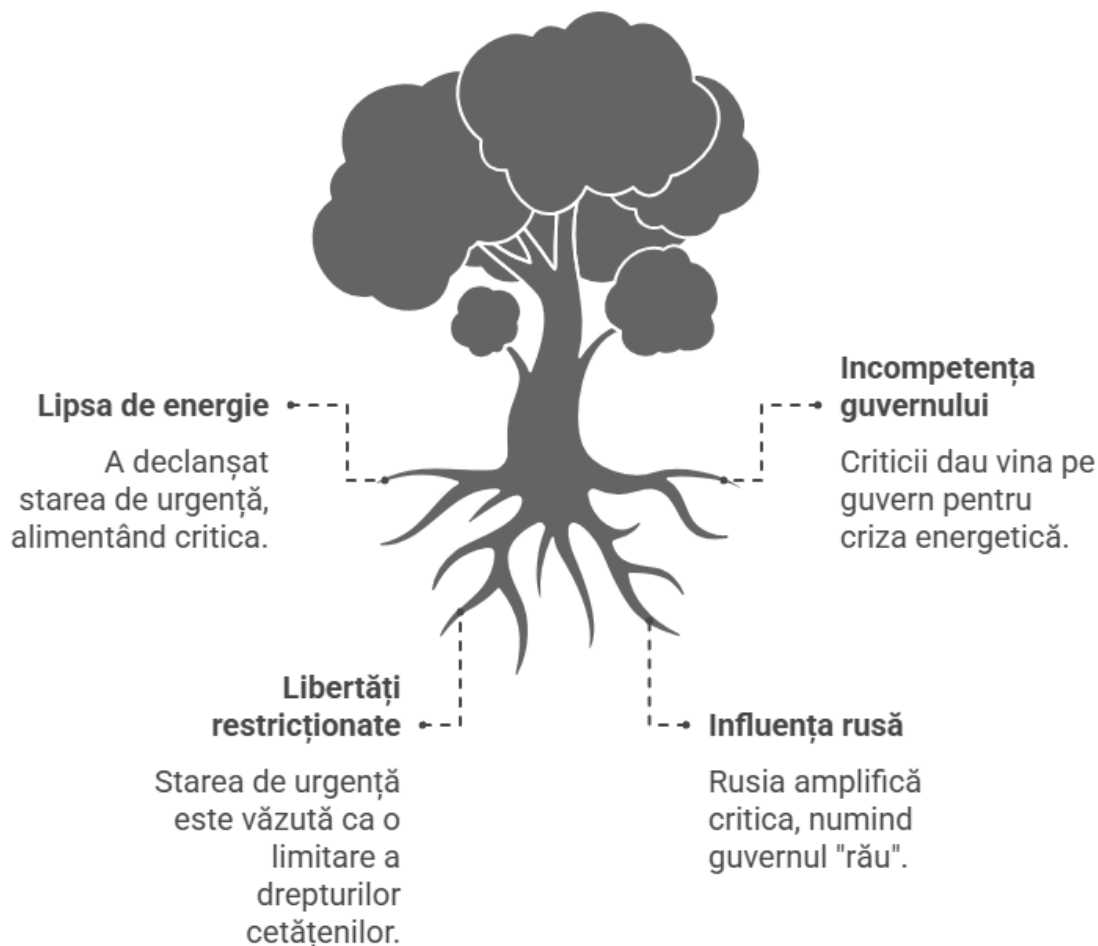
Scop: Creșterea gradului de neîncredere în guvernare, învinovățirea ei deopotrivă pentru lipsă de acțiuni față de criza energetică, dar și pentru instaurarea stării de urgență.

Descrierea evenimentului:

Starea de urgență pe teritoriul Republicii Moldova a intrat în vigoare pe 16 decembrie 2024. Anunțul a fost făcut încă din data de 5 decembrie, atunci când premierul Dorin Recean i-a demis pe ministrul Energiei Victor Parlicov, pe directorul Energocom Victor Bînzari și pe membrul Consiliului de Observatori al Moldovagaz, Sergiu Tofilat. Starea de urgență a fost instituită în legătură cu „[insuficiența resurselor energetice](#)”.

Propunerea de instituire a stării de urgență (5 decembrie) a fost criticată pe larg preponderent de actori din Republica Moldova, dar și de Maria Zaharova. Acuzațiile principale s-au referit la „*incompetența guvernării*” sau la constrângerea drepturilor cetățenești prin intermediul stării de urgență.

Critica crescută a guvernului moldovean din cauza crizei energetice

Made with Napkin

Blamarea guvernării pentru criza energetică a fost un punct comun de atac atât din partea actorilor interni, cât și din partea Federației Ruse. Astfel, Ilan Șor a declarat că Recean a instituit starea de urgență pentru o criză de care se făcea vinovat tot Guvernul său, iar [Victoria Furtună](#) a descris starea de urgență drept o „*schemă netransparentă de procurare a gazelor*”. În același timp, [Vlad Filat](#) și [Irina Vlah](#) acuzau că starea de urgență a fost instaurată „*pentru a limita libertățile cetățenilor și a închide gura opoziției*”, iar [Alexandru Stoianoglo](#) afirma că „*guvernării își zidesc din nou buncărul „stării de urgență” și ridică un nou lagăr de concentrare*”. Declarațiile politicianilor, chiar dacă au fost făcute într-un interval de timp diferit, s-au pliat și pe retorica cu care a ieșit purtătoarea de cuvânt a Ministerului rus de Externe [Maria Zaharova](#) pe 11 decembrie. Aceasta a insinuat că Guvernarea de la Chișinău e „*rea*” pentru că instituie din nou stare de urgență. Tot ea a declarat că stările de urgență instituite anterior în Republica Moldova au dus la „*atrăgerea necontrolată a împrumuturilor occidentale, abuzul în justiție, persecuția oponenților politici, închiderea presei nedorite*”.

3. Oprirea livrărilor de gaze în Republica Moldova de către Gazprom

Tactici și metode:

- Crearea unei situații tensionate prin notificarea despre stoparea livrărilor de gaze cu doar câteva zile înainte;
- Lipsa unei poziții oficiale din partea Kremlinului pentru a crea incertitudine;
- Prezentarea exagerată a dependenței energetice a Republicii Moldova față de Rusia;
- Diversificarea narativelor de dezinformare și amplificarea acestora prin intermediul tuturor actorilor monitorizați;
- Insistarea asupra narativului „datoriei Chișinăului față de Gazprom” pentru a prezenta autoritățile Republicii Moldova într-o lumină negativă.

Scop: Limitarea posibilităților de acțiune a guvernării în lipsa unei poziții oficiale a Moscovei, menținerea anxietății în societate, antagonizarea între cele două maluri ale Nistrului.

Descrierea evenimentului:

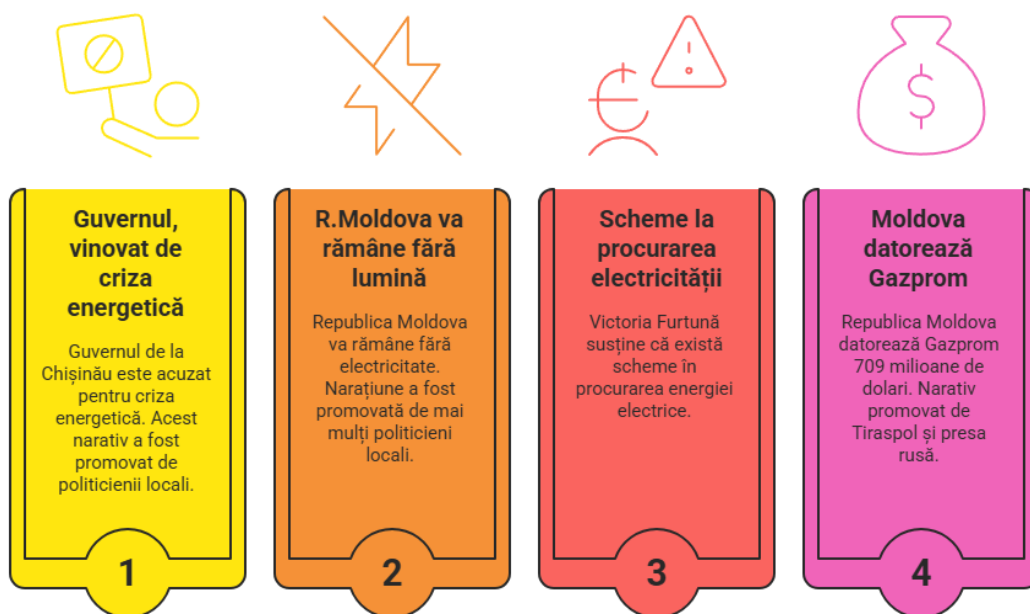
Pe 28 decembrie, Gazprom a anunțat că nu va mai livra gaze în Republica Moldova pentru regiunea transnistreană din 1 ianuarie 2025. Anunțul a fost făcut printr-o [notificare](#) trimisă companiei Moldovagaz, fără a exista și un comentariu oficial de la Kremlin. Gazprom și-a motivat decizia prin „*refuzul părții moldovenești de a achita datorile pentru livrările de gaze*”. Drept urmare, din 1 ianuarie, în regiunea transnistreană a fost oprită încălzirea, iar Republica Moldova nu a mai putut importa energie electrică de la centrala MGRES, trecând la achizițiile aproape în exclusivitate de pe piața europeană.

Autoritățile de la Tiraspol au anticipat că nu vor avea gaz din 1 ianuarie și au creat un Centru operațional încă din data de 24 decembrie, deși nu a existat nicio informație oficială din partea Gazprom sau a Rusiei până pe 28 decembrie. Însă pe 26 decembrie, deputata din Duma de stat a Federației Ruse, [Aliona Arșinova](#), a distribuit postarea unui blogger afiliat organizației „Evrazia” potrivit căruia „*din 1 ianuarie gazul nu va mai fi livrat locuitorilor din Moldova și Transnistria*”.

Printre narativele de bază care au fost vehiculate imediat după anunțul făcut de Gazprom au fost:

- *Guvernarea de la Chișinău, vinovată pentru criza energetică.* Narativul a fost promovat de politicieni locali: [Igor Dodon](#), [Ion Ceban](#), [Vlad Filat](#), [Victoria Furtună](#), [Ilan Șor](#);
- *Republica Moldova va rămâne fără lumină* ([Victoria Furtună](#), [Ion Ceban](#));
- *Scheme la procurarea energiei electrice* ([Victoria Furtună](#));
- *Republica Moldova este datoare Gazprom cu 709 milioane de dolari* ([Kommersant](#), [Vadim Krasnoselski](#)).

Principalele narative după sistarea tranzitului de gaze

Scopul acestor narative a fost de a prezenta exagerat dependența Republicii Moldova față de gazul rusesc și a induce ideea că Moldova nu poate supraviețui fără acesta. Realitatea este că gazul rusesc nu mai era livrat pe întreg teritoriul Republicii Moldova de la sfârșitul anului 2022, ci doar în regiunea transnistreană. Republica Moldova era dependentă doar de energia electrică produsă din gazul rusesc de Centrala de la Cuciurgan (MGRES) din stânga Nistrului. După ce Rusia a oprit robinetul cu gaz, Chișinăul a cumpărat electricitate de pe piața europeană și nu au avut loc pene de curent.

În Transnistria, după oprirea livrărilor de gaze, a fost sistată încălzirea chiar din 1 ianuarie, iar pe data de 2 ianuarie a fost oprită și activitatea industrială. MGRES a funcționat inițial în baza rezervelor de gaz din conducte, care au fost realizate de altfel cu ajutorul Chișinăului – fapt ignorat de propaganda rusă. Ulterior, MGRES a trecut la funcționare pe bază de cărbune, însă și aceste rezerve erau limitate. Din 7 ianuarie au început deconectările în evantai a energiei electrice în stânga Nistrului pentru a economisi cărbunele.

În toiul crizei de pe malul stâng, propaganda rusă și pro-rusă s-a axat pe blamarea autorităților de la Kîiv și Chișinău pentru „crearea unei crize umanitare în stânga Nistrului” și pe repetarea narativului despre „datoria” față de Gazprom. Aceeași idee a fost promovată și în stânga Nistrului, unde Vadim Krasnoselski a declarat că „Moldova vrea să pună datoria la gaz pe umerii Transnistriei”.

Totodată, a fost reluat și narativul mai vechi despre „lichidarea Transnistriei de către Ucraina și Moldova” sau „zădărnicierea păcii de pe Nistru”. Falsul a fost promovat de [Aliona Arșinova](#) și [Bogdan Țirdea](#). Evenimentele în sine au activizat atât actorii de pe malul drept, cât și pe cei din regiunea transnistreană și Federația Rusă, mesaje fiind în mare parte asemănătoare.

4. Ajutorul propus de Chișinău regiunii transnistrene și refuzul regimului de la Tiraspol

Tactici și metode:

- Refuzarea oricărui tip de ajutor din partea Chișinăului;
- Neinformarea publicului din regiune despre propunerile de ajutor din partea Chișinăului;
- Retorică agresivă la adresa Republicii Moldova în discursul public al autorităților din stânga Nistrului;
- Prezentarea Rusiei ca unicul actor căruia îi pasă de populația din Transnistria și încearcă să găsească soluții pentru criza energetică;

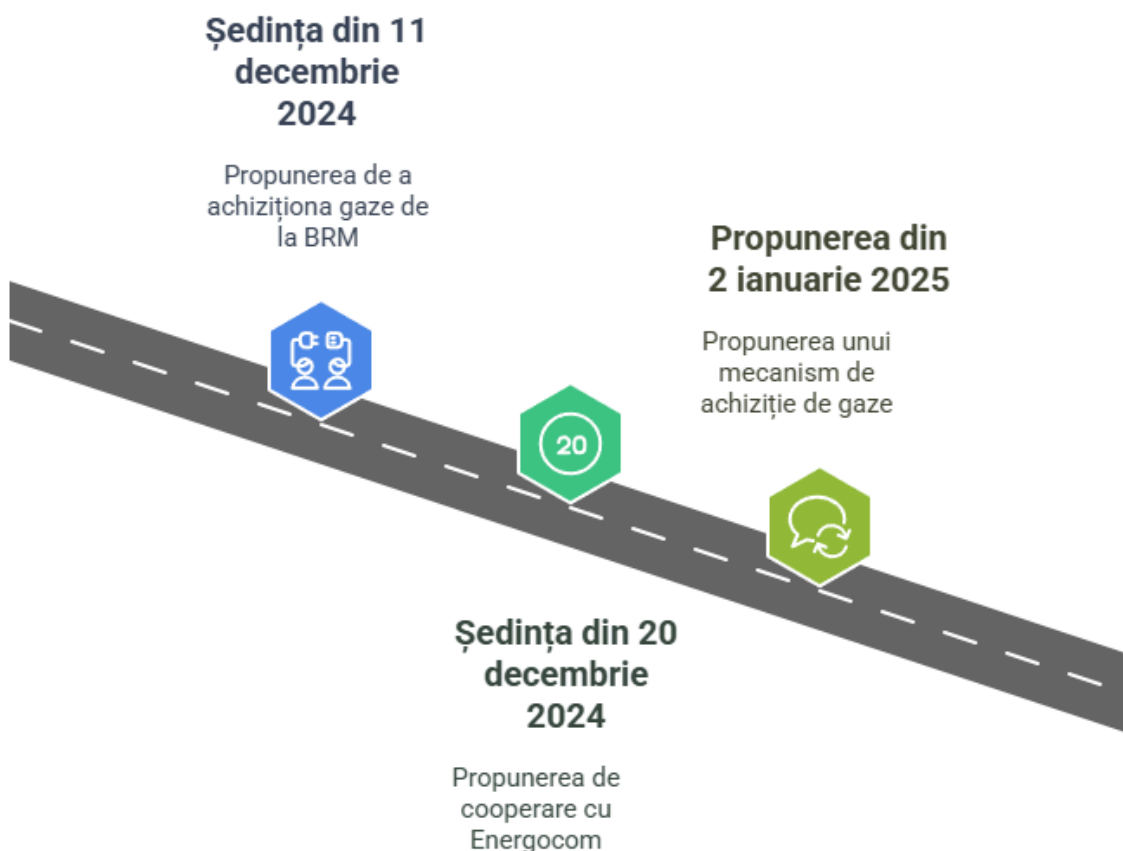
Scop: Fundamentarea în rândul populației a narativului că autoritățile de pe malul drept nu vor să ajute Transnistria și întărirea loialității față de Rusia.

Descrierea evenimentului:

Potrivit conducerii de la Chișinău, Republica Moldova s-a oferit să ajute Transnistria în contextul escaladării unei crize energetice în regiune. Secretarul de stat al Ministerului Energiei, Constantin Borosan, a declarat că autoritățile Republicii Moldova au propus Tiraspolului mai multe soluții în cazul sistării livrărilor de gaze, soluții pe care regiunea transnistreană le-a ignorat:

- ➔ La ședința din 11 decembrie 2024 de la Ministerul Energiei cu întreprinderile energetice, inclusiv întreprinderile de pe malul stâng al Nistrului, a fost propus ca Tiraspoltransgaz să ia în considerare achiziționarea gazelor naturale de pe bursa BRM, în cazul sistării livrărilor de la Gazprom;
- ➔ La ședința de la Ministerul Energiei din 20 decembrie 2024 cu întreprinderile energetice, inclusiv MGRES și Tiraspoltransgaz, a fost propusă modalitatea de cooperare prin achiziția de gaze naturale de către Energocom și prelucrarea lor în energie electrică la MGRES;
- ➔ Pe data de 2 ianuarie 2025, Moldovagaz și Energocom au propus Tiraspoltransgaz un mecanism funcțional de achiziție a gazelor naturale de pe piețele regionale.

Propuneri de Cooperare Energetică pentru Transnistria

Șeful interimar al „Moldovagaz”, Vadim Ceban, a [confirmat](#) că „Tiraspoltransgaz” a refuzat ajutorul propus de „Moldovagaz” și „Energocom” privind achiziționarea de gaze pe orice platformă europeană. Tiraspolul ar fi invocat faptul că prețurile de pe bursă sunt „mai mari și instabile”. De asemenea, regimul separatist a declarat că se așteaptă ca Gazprom să reia livrările de gaze conform contractului cu Moldovagaz, care expiră în 2026.

Sursele monitorizate din stânga Nistrului nu au comunicat despre propunerile din partea Chișinăului în cazul unei eventuale sistări a livrărilor de gaze. Chiar dacă pe 5 ianuarie în publicația rusă [Kommersant](#), a apărut o știre cu titlul „*Transnistria a refuzat ajutorul Moldovei pentru achiziționarea de gaz din UE*”, pe 6 ianuarie, într-o [adresare](#) către cetățenii din stânga Nistrului, Vadim Krasnoselski a insistat că „*este fals că Republica Moldova vrea să ajute, iar regiunea transnistreană refuză*”. Liderul separatist a repetat falsul că nu ar fi parvenit nicio ofertă de ajutor din partea Chișinăului sau a altor state. Totodată, Krasnoselski a început să aducă în discuție subiecte fără nicio tangență cu criza energetică, doar pentru a discredita autoritățile constituționale. Astfel, el a cerut Chișinăului:

- Să nu blocheze importurile și exporturile regiunii transnistrene;
- Să deschidă conturi bancare antreprenorilor din regiune;
- Să nu țină la frontieră cu lunile produsele din regiunea transnistreană.

Potrivit lui Krasnoselski, Republica Moldova niciodată nu a răspuns acestor solicitări și nici acum „*nu va oferi nimic Transnistriei*”.

Pe 14 ianuarie șefa statului, [Maia Sandu](#), a comunicat că Tiraspolul a refuzat propunerea de a transporta la necesitate pacienții grav bolnavi din regiune pe malul drept. Totodată, președinta a menționat că Tiraspolul a cerut revizuirea Codului Vamal în schimbul acceptării ajutorului umanitar propus de Chișinău.

În urma discuției dintre președinta Sandu și președintele ucrainean, [Volodimir Zelenski](#), acesta a declarat că este dispus să ajute Republica Moldova cu cărbuni. Ulterior, în urma vizitei Maiei Sandu la Kîiv din 25 ianuarie, [Zelenski](#) a declarat că Ucraina este pregătită să livreze cărbuni regiunii transnistrene fie la un preț redus, fie gratis, în schimbul energiei electrice. Președintele ucrainean a mai adăugat că „*dacă în Transnistria nu se știe cum să fie utilizat un alt tip de cărbune, Ucraina este gata să trimită specialiști*” întrucât cei din stânga Nistrului „*pot spune că acest cărbune nu este potrivit din punct de vedere tehnic*”. Ucraina însăși a fost nevoită să-și convertească centralele la alt tip de cărbune după ce a pierdut accesul la cărbunele din Donbas.

La câteva zile de la declarațiile liderului ucrainean, Vadim Krasnoselski a declarat că din partea Chișinăului vin doar afirmații în locul unui ajutor real. Totodată, [liderul separatist](#) a repetat ideea că centrala de la Cuciurgan nu poate folosi tipul de cărbune oferit de Ucraina, iar schimbarea tipului de cărbune utilizat ar fi una de lungă durată și costisitoare.

5. Vizita Maiei Sandu la Copanca și tensionarea situației din regiune prin proteste organizate

Tactici și metode:

- Găsirea unui pretext pentru a porni acțiunile de protest și a tensiona și mai mult situația din țară;
- Dezbinarea populației prin dezinformare și manipulare;
- Avertizări cu „*proteste masive*” din partea actorilor locali;
- Sperietori lansate de Moscova privind „*apărarea cetățenilor ruși din Transnistria*”.

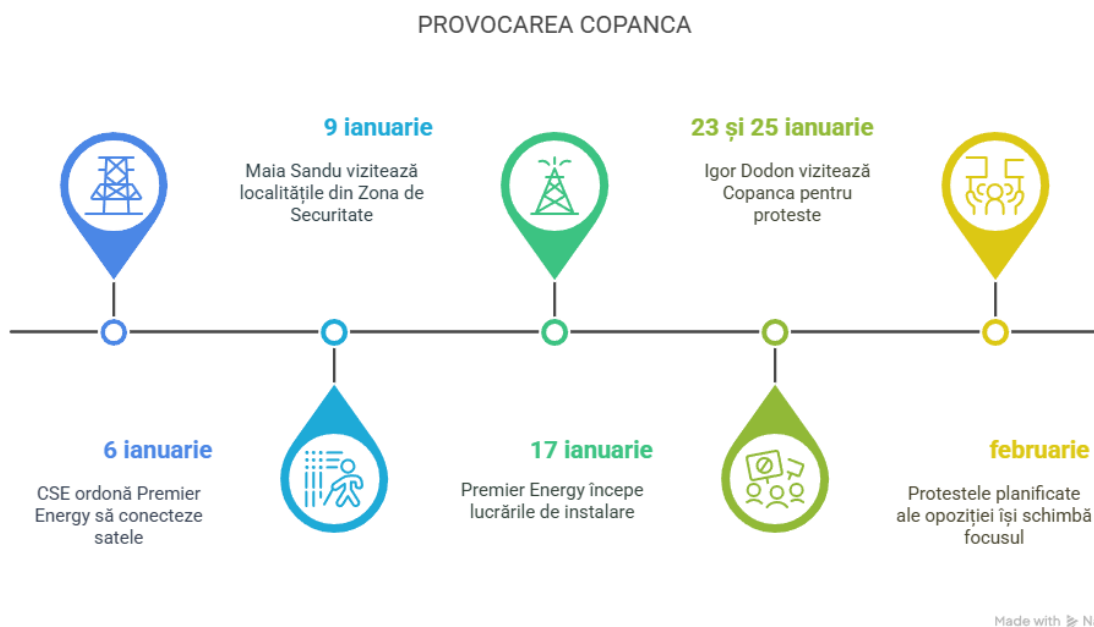
Scop: Inducerea panicii în societate prin instrumentalizarea fricii de război a cetățenilor.

Descrierea evenimentului:

Pe 9 ianuarie, președinta Maia Sandu, premierul Dorin Recean și vicepremierul pentru Reintegrare, Oleg Serebrian, au întreprins o [vizită](#) în localitățile din Zona de Securitate. Vizita a fost efectuată după ce la data de 6 ianuarie, Comisia pentru

Situații Excepționale a dispus ca distribuitorul de energie electrică „Premier Energy” să conecteze satele Varnița și Copanca la rețeaua sa. În ziua vizitei, mai mulți oameni au huiduit-o pe șefa statului și s-au declarat împotriva conectării la energia electrică de pe malul drept al Nistrului. Pretextul era că localnicii și-ar dori energie mai ieftină din stânga Nistrului, ignorând faptul că, de fapt, ei plăteau prețuri mai mici datorită [subvențiilor din bugetul de la Chișinău](#). Portalul [Ziarul de Gardă](#) a constatat că locuitorii satului Copanca au primit un mesaj de la un consilier al Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) precum că sunt invitați la întâlnire cu Președinta, chiar dacă nu a fost organizată o întâlnire oficială.

Pe 17 ianuarie, în ziua în care „Premier Energy” a început lucrările de instalare a pilonilor electrici, mai mulți oameni din Copanca au încercat să blocheze accesul muncitorilor.

Circumstanțele create la Copanca au fost folosite de liderul PSRM, Igor Dodon, pentru a crea tensiuni. Dodon a efectuat două vizite la Copanca pe 23 și 25 ianuarie, unde oamenii au protestat iarăși împotriva conectării satului la sistemul energetic de pe malul drept al Nistrului. Pe fundalul acestor manifestații, Dodon a cerut [recunoașterea datoriei la gaz](#) și a anunțat că pregătește proteste ale opoziției în februarie. Protestele din februarie însă nu s-au mai axat pe criza energetică. Cronologia evenimentelor indică clar că protestele din Copanca au fost organizate de PSRM pentru a crea tensiuni pe fundalul crizei energetice, exact în perioada când în Transnistria se terminau stocurile de cărbuni, iar claritate cu privire la noile livrări de gaz încă nu exista.

După vizitele lui Dodon la Copanca, proteste au fost organizate la Bender, Rîbnița și Dubăsari. Principalul narativ promovat a fost că „[Maia Sandu este de vină că transnistrenii mor încercând să se încălzească](#)”. Protestele au coincis cu perioada în care în spațiul public erau lansate „scurgeri”, de obicei prin publicații precum „Kommersant”, despre potențiale căi de livrare a gazului în Transnistria, în mare parte prin scheme netransparente. Mai mult, avertizările lansate de [Serghei Lavrov](#) „împotriva fanteziilor privind utilizarea crizei energetice din țară pentru a rezolva prin forță problema transnistreană” și promisiunea că „Rusia își va proteja cetățenii ruși din Transnistria” se înscriu, împreună cu protestele din stânga Nistrului, în același scenariu de deviere a atenției de la schemele propuse de livrare a gazelor.

6. Rezultatele vizitei lui Vadim Krasnoselski la Moscova - gaz „umanitar” sub formă de credit

Tactici și metode:

- Lipsa de claritate din partea Federației Ruse privind gazul umanitar;
- Vadim Krasnoselski - unicul emițător de mesaje.

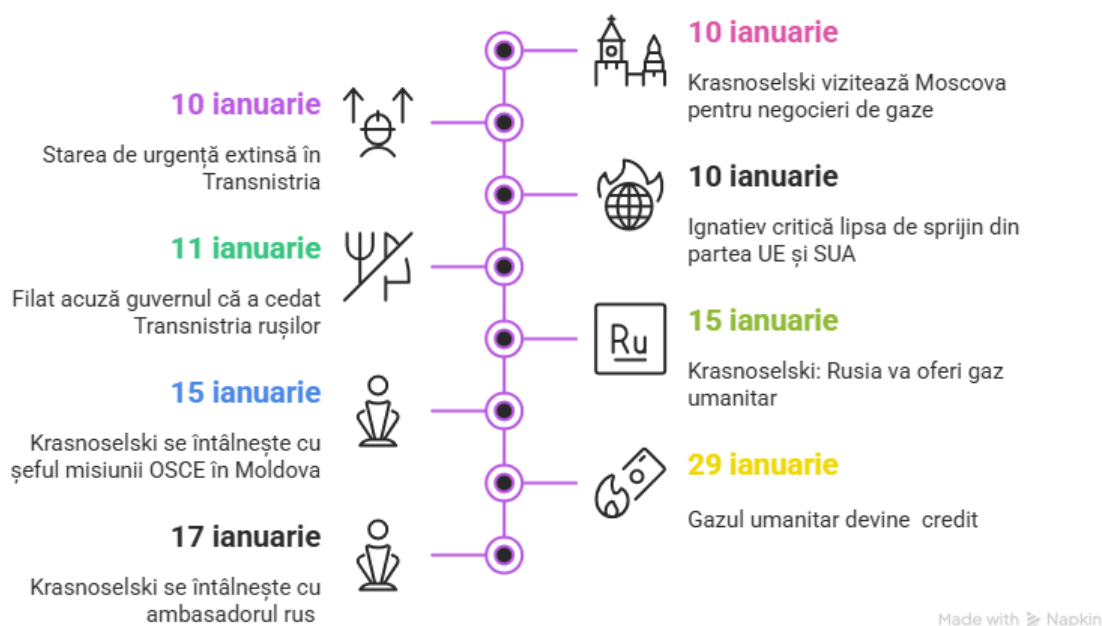
Scop: Eriajarea Federației Ruse în salvator pentru regiunea transnistreană fără asumarea unor angajamente concrete.

Descrierea evenimentului:

Pe [10 ianuarie](#), liderul separatist a efectuat o nouă vizită la Moscova. În aceeași zi, a fost prelungită starea de urgență în economie în regiunea transnistreană pe fundalul lipsei aprovizionării cu gaze. Tot în această zi, așa-numitul ministru de Externe al regiunii, [Vitalii Ignatiev](#), a declarat: „*nu am auzit nicio ofertă concretă de asistență nici din partea Uniunii Europene, nici din partea țărilor UE, nici din partea SUA, nici din partea Moldovei. Iar acest lucru înseamnă că toată lumea se bazează pe asistența Rusiei prin furnizarea de gaz pentru a evita consecințele umanitare*”.

Totodată, pe malul drept, [Vlad Filat](#) a repetat de mai multe ori ideea că guvernarea a „cedat Transnistria în mâinile Federației Ruse”. Ideea implicită e că Guvernul de la Chișinău ar fi trebuit să facă mai multe concesii regimului separatist pentru a nu permite Rusiei să se erijeze în salvator. Acest mesaj a ținut în deosebi publicul pro-european de pe malul drept.

Consecințele vizitei lui Vadim Krasnoselski la Moscova:

A două zi după întoarcerea din Federația Rusă, liderul separatist a anunțat că Rusia va oferi gaz umanitar Transnistriei și că acest gaz va fi suficient inclusiv pentru funcționarea [întreprinderilor](#). Această informație a fost comentată superficial doar de către [Dmitri Peskov](#) „Moscova este gata să ajute Transnistria doar dacă Moldova va rezolva problema logistică a livrării gazelor”. Alte confirmări sau concretizări despre gazul umanitar oferit regiunii transnistrene nu au fost făcute de către oficialii ruși. **La două săptămâni după anunțul privind livrările de gaz umanitar, retorica liderului separatist s-a modificat. Astfel, „gazul umanitar” s-a transformat în „credit”.**

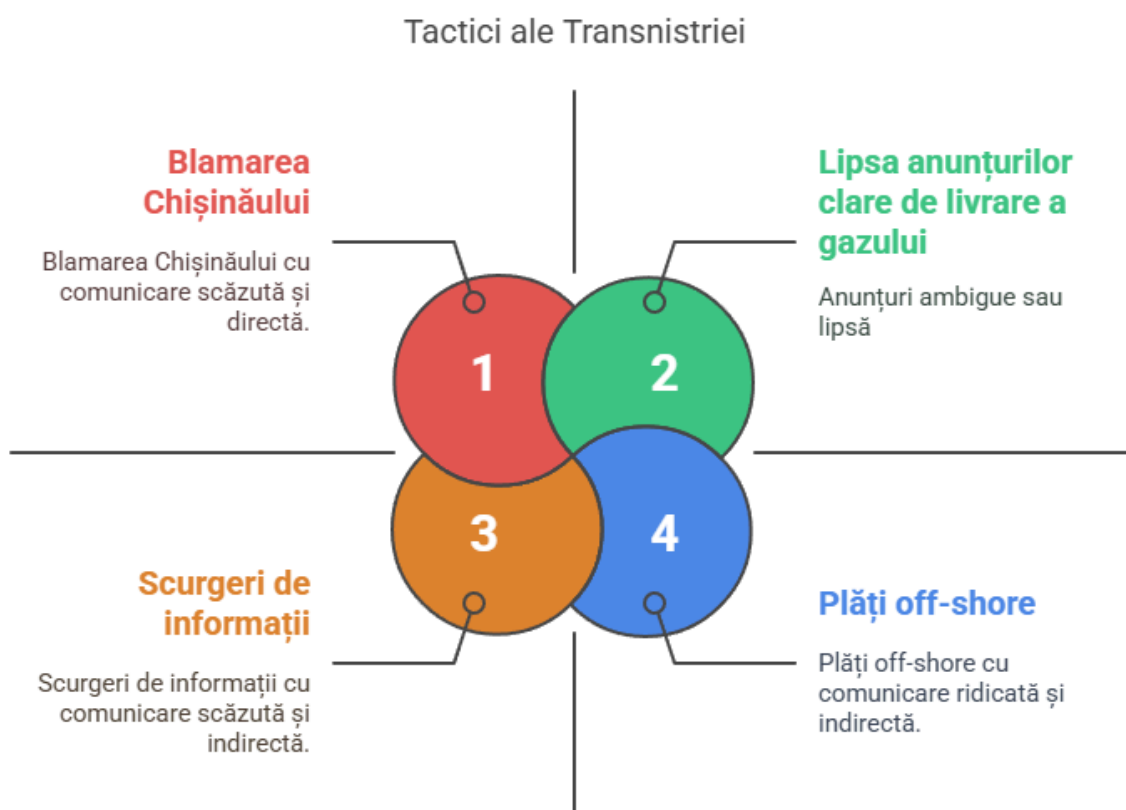
După vizita la Moscova, liderul separatist a avut o întrevedere cu [șefa misiunii OSCE](#) în Moldova. În cadrul discuțiilor, Vadim Krasnoselski a subliniat „[dorința Federației Ruse](#)” de a contribui la livrarea gazelor în regiunea transnistreană. De asemenea, Krasnoselski a cerut organizației „să monitorizeze” dacă autoritățile de la Chișinău își vor respecta „promisiunea de a permite tranzitul gazului rusesc către Transnistria”.

În ziua în care în localitatea [Copanca](#) a avut loc un protest împotriva instalării pilonilor de electricitate, Vadim Krasnoselski a avut o [întrevedere](#) cu ambasadorul Federației Ruse la Chișinău, [Oleg Ozerov](#). Potrivit lui Krasnoselski, Chișinăul „discriminează” cetățenii din stânga Nistrului. Tot el și-a manifestat speranța că autoritățile de la Chișinău vor permite livrările de gaz în Transnistria. **În esență, după vizita la Moscova, mesajele malului stâng au rămas aceleași: „Chișinăul este de vină, iar Moscova vrea să ne ajute”.**

7. Schemele alternative de livrare a gazului în Transnistria

Tactici și metode:

- Scurgeri pe portalul rus Kommersant despre numeroase scheme de livrare a gazului pentru a testa disponibilitatea Chișinăului de a le accepta;
- Blamarea Chișinăului că ar pune impedimente Tiraspolului de a aduce gaz rusesc;
- Lipsa declarațiilor concrete despre când va ajunge gazul rusesc și pe ce cale va fi livrat;
- Rusia nu și-a atribuit meritul de a aduce gaz în Transnistria prin companii terțe, deși îl achită prin off-shore-uri.

Scop: Crearea falsei percepții că Rusia vrea să salveze regiunea de la criza energetică, în timp ce Chișinăul ar pune impedimente în procesul de livrare a gazului.

Descrierea evenimentului:

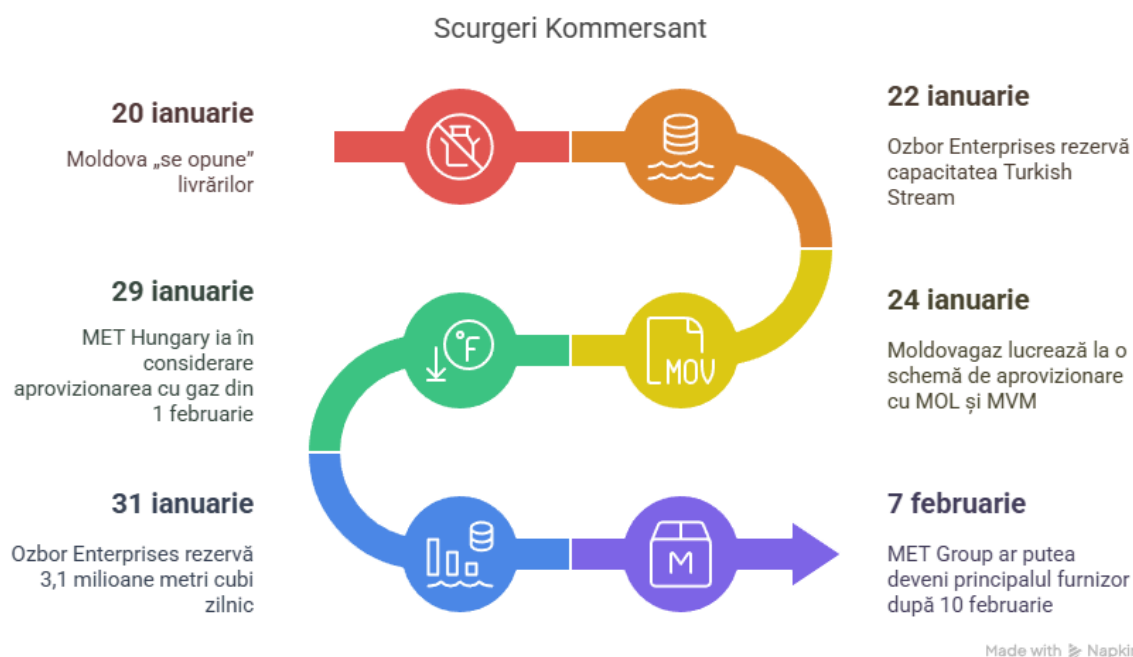
Pe 9 ianuarie, așa-numitul ministru de Externe al regiunii, Vitalie [Ignatiev](#), a declarat că „Transnistria are posibilități tehnice de a primi gaz rusesc prin Turcia și Balcani”. În același timp, comentatorul politic rus [Dmitri Drize](#) nu a exclus faptul că „Transnistria va trebui să negocieze cu autoritățile de la Chișinău”. Potrivit lui Drize, chiar dacă, teoretic, gazul trece din nou prin Ucraina, „Moscova nu intenționează să îl furnizeze Moldovei până când datoriile nu vor fi lichidate”.

După vizita din [10 ianuarie](#) a lui Vadim Krasnoselski la Moscova și declarațiile sale despre „[gazul umanitar](#)”, la Chișinău Serviciul de Informații și Securitate l-a chemat la audieri pe [Arcadie Vicol](#), proprietarul companiei Natural Gaz DC SRL. Acesta ar fi încheiat un contract cu Tiraspoltransgaz pentru o posibilă livrare a gazelor naturale în stânga Nistrului. Ca răspuns, [Krasnoselski a acuzat](#) Chișinăul că „*pune piedici în livrarea gazului*” către regiunea transnistreană, iar „[dreptul de a furniza gaze naturale nu aparține exclusiv Moldovagaz, ci și altor organizații intermediare licențiate în acest domeniu](#)”.

Pe [20 ianuarie](#), Tiraspolul a acceptat condițiile Chișinăului pentru aprovizionarea cu gaze. Compania Tiraspoltransgaz s-a angajat să plătească pentru tranzitul de gaz. Ulterior, publicația rusă Kommersant a publicat mai multe scurgeri despre livrarea gazelor în regiunea transnistreană:

- [20 ianuarie](#): Compania Natural Gaz ar fi putut furniza combustibil către Transnistria, însă „*guvernul moldovean s-a opus acestei decizii*”.
- [22 ianuarie](#): Compania turcească Ozbor Enterprises a rezervat capacitatea Turkish Stream pe 20 ianuarie pentru a livra gaz în Transnistria.
- [24 ianuarie](#): Compania maghiară „*MOL Hungary*” ar putea livra gaz în regiunea transnistreană. Kommersant scrie că Moldovagaz lucrează la o schemă de aprovizionare cu gaze a Transnistriei cu implicarea MOL și MVM din Ungaria.
- [29 ianuarie](#): Compania maghiară MET ar putea livra gaz în Transnistria de la 1 februarie.
- [31 ianuarie](#): Compania turcească Ozbor Enterprises a rezervat 3,1 milioane de metri cubi pe zi din capacitatea Turkish Stream. Potrivit publicației, aceste capacități au fost rezervate pentru export către Transnistria, iar livrările urmau să înceapă de la 1 februarie.
- [7 februarie](#): Compania maghiară MET Group ar putea deveni principalul furnizor de gaz către Transnistria după 10 februarie, când se va epuiza grantul alocat de UE.

La scurt timp după apariția primelor scurgeri, Vadim Krasnoselski [a acuzat Chișinăul](#) „*de blocarea aprovizionării cu gaze a Transnistriei*”. Potrivit liderului separatist, „*Rusia face tot posibilul pentru ca gazul să ajungă în Transnistria*”. Și viceministrul rus de Externe, [Mihail Galuzin](#), a acuzat autoritățile moldovenești și ucrainene că „*împiedică punerea în aplicare a propunerilor rusești privind sistemele alternative de aprovizionare cu gaze a Transnistriei*”.

Pe 10 februarie, premierul [Dorin Recean](#) a anunțat că regiunea transnistreană va fi alimentată cu gaz printr-o companie din Ungaria. Potrivit premierului, tranzitul gazului a fost permis cu îndeplinirea câtorva condiții din partea Tiraspolului, printre care: eliberarea deținuților politici, păstrarea televiziunii publice moldovenești în grilă, dar și scoaterea posturilor de control instalate în 2022. Condițiile au început a fi îndeplinite chiar în zilele următoare, deși autoritățile din stânga Nistrului nu au informat opinia publică din regiune. Acest lucru a fost legat de faptul că pe 12 februarie ompania MET Group a început livrarea gazelor în Transnistria. Aprovizionarea regiunii transnistrene de către o companie maghiară a fost confirmată și de către ministrul de Externe al Ungariei, [Peter Szijjarto](#), care a declarat că, la „cererea Rusiei”, țara sa va furniza gaze naturale în Transnistria. Potrivit lui [Krasnoselski](#), „gazul livrat se datorează unui credit rusesc”.

8. Ajutorul UE - șoc pentru propaganda pro-rusă

Tactici și metode:

- Blamarea Chișinăului pentru blocarea ajutorului european;
- Refuzul Tiraspolului de a accepta ajutorul din partea Chișinăului;
- Ezitarea autorităților de la Tiraspol de a recunoaște ajutorul din partea UE.

Scop: Regimul de la Tiraspol a încercat să tragă de timp până la livrările de gaz procurate din bani rusești pentru a minimiza ajutorul din partea UE și a Chișinăului.

Descrierea evenimentului:

La [24 decembrie](#), Kommersant a scris că Moldova are două soluții pentru a ieși din criza energetică și politică. Prima soluție prevedea ca Republica Moldova „să meargă la Moscova, să promită renunțarea la UE și NATO și să obțină cumva gaz pe o rută alternativă”. A doua soluție prevedea ca autoritățile de la Chișinău „să ceară ajutor de la Comisia Europeană și de la prietenoasa Românie”, variantă mai favorabilă pentru actuala guvernare. Pe 10 ianuarie, înainte ca UE să anunțe despre ajutorul pentru regiunea transnistreană, [Vitalie Ignatiev](#) a declarat că „nu a văzut nicio propunere de ajutor din partea UE, SUA sau a Chișinăului”. Ignatiev a susținut că „regiunea se bazează pe ajutorul din partea Rusiei”.

La 27 ianuarie, UE [a anunțat un grant](#) de 30 de milioane de euro pentru Transnistria ca să procure gaz de pe piața europeană. Totodată, Moldova a oferit gaz pe datorie pentru a menține presiunea în sistemul transnistrean de gaz. Krasnoselski a declarat că Transnistria se angajează să plătească sau să ramburseze întregul volum de gaz furnizat de Chișinău. Liderul de la Tiraspol nu a menționat nimic despre ajutorul oferit de UE. Abia peste două zile, Vadim Krasnoselski [i-a mulțumit](#) șefei Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, pentru ajutorul oferit de UE regiunii transnistrene. În același timp, el a acuzat Chișinăul că distorsionează ajutorul european și impune condiții precum faptul că gazul livrat [să nu fie folosit pentru generarea energiei electrice](#).

La 30 ianuarie, [Vitalie Ignatiev](#) a declarat că „Chișinăul și Tiraspolul nu au reușit să ajungă la un acord cu privire la condițiile de punere în aplicare a ajutorului UE”. Purtătoarea de cuvânt a Ministerului rus de Externe, [Maria Zaharova](#), a acuzat Chișinăul că „blochează orice formă de ajutor pentru Transnistria atât din partea Federației Ruse, cât și din UE”. Ulterior, Kommersant a scris că „Transnistria și Moldova au convenit asupra unui sistem de aprovizionare cu gaz, împărțind un grant UE de 30 de milioane euro”.

Pe 31 ianuarie, Vadim Krasnoselski, [într-o adresare](#) către Ursula von der Leyen, a acuzat Chișinăul că „întârzie să aplice pachetul de ajutor din motive neîntemeiate”. Ex-premierul [Vlad Filat](#) a declarat că „fondurile europene pentru gaz sunt o nouă schemă de delapidare”. Pe 4 februarie, UE [anunța un nou grant](#) de 60 de milioane de euro pentru regiunea transnistreană ca să procure gaz, cu anumite condiții. Premierul [Dorin Recean](#) a declarat că Transnistria va beneficia de ajutorul UE dacă își aliniază tarifele la prețurile pieței și va respecta drepturile omului.

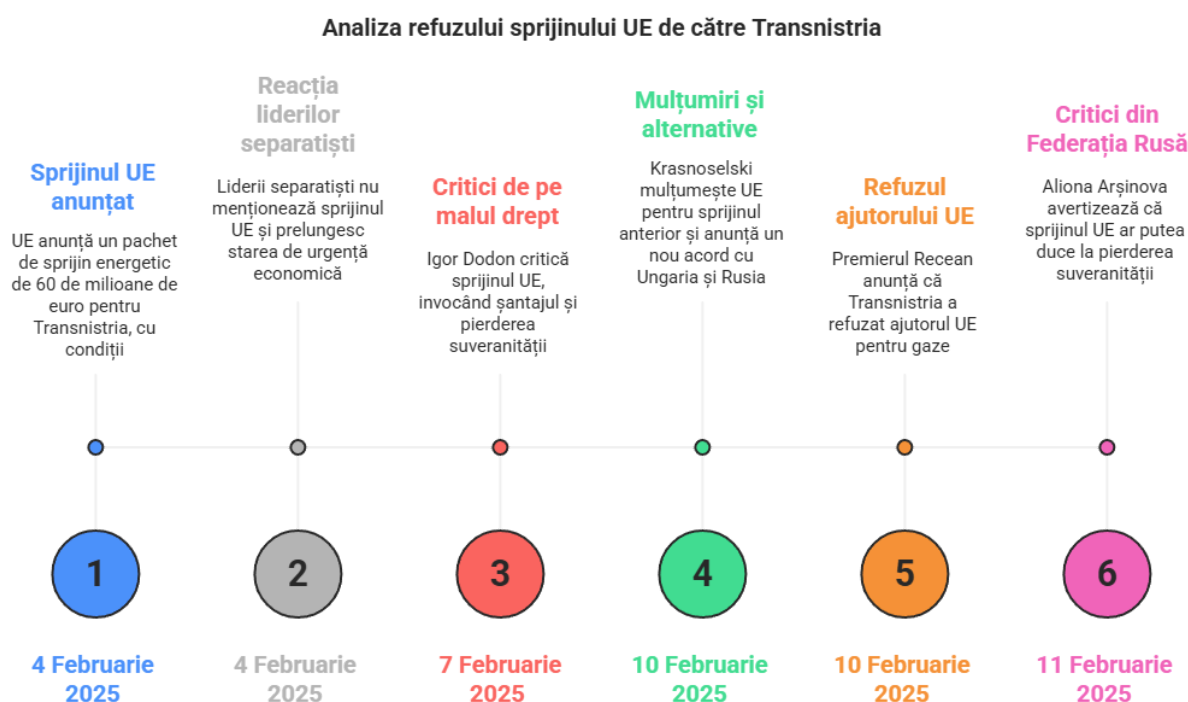
Ajutorul oferit de UE pentru regiunea transnistreană a băgat în șoc propaganda rusă, iar narativele acesteia s-au bazat mai mult pe defensivă. Liderii regiunii transnistrene au ignorat sau au negat la început ajutorul din partea UE pentru a nu minimiza rolul Rusiei în „soluționarea” crizei energetice. Totuși, Tiraspolul și Moscova și-au sincronizat mesajele împotriva Chișinăului, acuzându-l că pune impedimente în valorificarea ajutorului european.

9. Transnistria refuză ajutorul UE în favoarea creditării rusești

Tactici și metode:

- Lipsa de declarații din partea autorităților din stânga Nistrului privind propunerea UE de a oferi un nou sprijin;
- Discreditarea pe malul drept a ajutorului financiar propus de UE Transnistriei;
- Distragerea atenției publice de la sprijinul propus de UE și amplificarea mesajelor despre creditul rusesc;

Scop: Minimizarea impactului UE și amplificarea rolului Federației Ruse în soluționarea crizei energetice din stânga Nistrului.

Descrierea evenimentului:

După ce regiunea transnistreană a acceptat sprijinul UE în valoare de 30 de milioane de euro, pe 4 februarie UE a anunțat un nou pachet de sprijin în valoare de 60 de milioane pentru a acoperi necesitățile energetice până la mijlocul lunii aprilie, cu câteva condiții:

- respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale în regiune;
- prezentarea unui plan asumat prin care se actualizează treptat tarifele la energie la prețurile de piață pentru consumatorii din regiune;
- achitarea prețurilor de piață pentru energie pentru companiile mari care exportă produse;
- excluderea consumatorilor industriali cu un mare consum de energie din pachetul de sprijin.

Liderii separatiști nu au menționat nimic despre acest nou sprijin. În aceeași zi în care a fost propus sprijinul UE, așa-zisele autorități din stânga Nistrului au anunțat despre [intenția](#) de a prelungi starea de urgență economică în regiune.

Liderul socialiștilor [Igor Dodon](#) a criticat disponibilitatea UE de a oferi 60 de milioane de euro regiunii transnistrene. Potrivit lui Dodon:

- Europeanii îi vor șantaja pe transnistreni să accepte anumite condiții prin intermediul lui Dorin Recean și Maiei Sandu;
- UE dorește să controleze Transnistria prin intermediul ONG-urilor;
- Scopul grantului - cedarea suveranității regiunii transnistrene.

De asemenea, deputata din Duma de Stat, [Aliona Arșinova](#), a declarat că scenariul european de livrare a gazului în Transnistria presupunea, de fapt, „*preluarea controlului asupra spațiului informațional, politic și economic al regiunii, ceea ce ar fi dus la pierderea suveranității*”. Astfel, observăm o **sincronizare a mesajelor privind pierderea suveranității**, atât în cazul deputatei ruse, cât și în cazul socialistului Igor Dodon.

Pe 10 februarie, premierul Dorin Recean declara că autoritățile transnistrene [au refuzat ajutorul UE](#) pentru procurarea gazelor. În aceeași zi, Vadim Krasnoselski le-a mulțumit oficialilor europeni pentru asistența care a permis aprovizionarea cu gaze a regiunii până pe [10 februarie](#) și a anunțat că în continuare, regiunea va fi aprovizionată cu gaze prin intermediul unei companii maghiare, grație creditului și ajutorului tehnic oferit de Federația Rusă.

IV. Analiza discursurilor principalilor actori

Monitorizarea efectuată s-a bazat pe analiza mesajelor a trei categorii de actori: locali (din dreapta Nistrului), din Transnistria și cei din Federația Rusă. Monitorizarea a demonstrat că principalii emițători de mesaje au fost:

1. Actori locali: Igor Dodon
2. Actori din Federația Rusă: Maria Zaharova
3. Actori din Transnistria: Vadim Krasnoselski

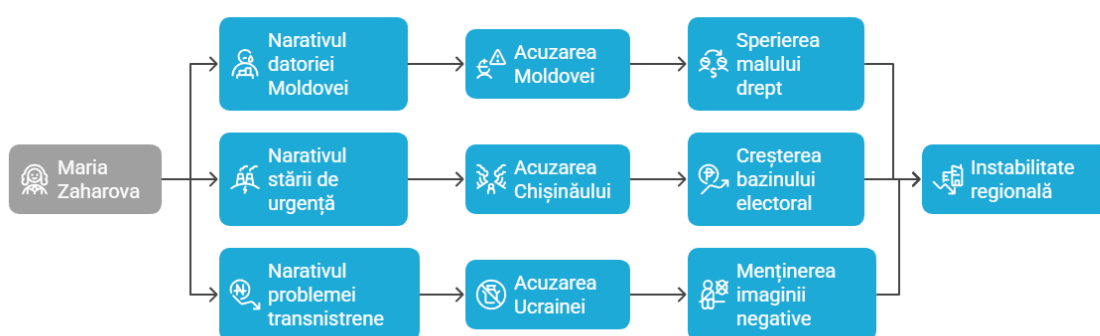
Din discursurile și/sau acțiunile celor trei actori analizați se constată următoarele:

- Amplificarea mesajelor de la nivel local de către exponenți ai Kremlinului și invers (ex. același mesaj a fost utilizat de [Victoria Furtună](#) și, la două zile distanță, de [Maria Zaharova](#): „*Criza umanitară din Transnistria a fost cauzată de PAS pentru a dezgheța conflictul transnistrean*”);
- Acțiuni menite să tensioneze situația de pe ambele maluri ale Nistrului (ex. protestele organizate de Igor Dodon la Copanca, proteste organizate de administrația de la Tiraspol în mai multe [localități](#) din stânga Nistrului).

- Direcții diferite de comunicare (ex. Mesaje adaptate în dependență de audiență. Pentru malul drept a fost promovat narativul: „*Ucraina/Occidentul vinovați de criza energetică*”, iar pentru malul stâng: „*Moldova vinovată de situația din regiunea transnistreană*”).
- Lipsă de consecvență și coordonare a mesajelor (ex. Deși inițial Vadim Krasnoselski a vorbit despre „*gaz umanitar*” din Rusia, ulterior a declarat că este vorba, de fapt, despre un credit. În același timp, Maria Zaharova a continuat să susțină versiunea cu „*gazul umanitar*”).

Maria Zaharova

Strategia de Comunicare a Mariei Zaharova

Made with Napkin

Unul dintre cele mai răspândite narative folosite de propaganda rusă și pro-rusă a fost despre „*datoria Republicii Moldova față de Gazprom*” și a fost promovat cel mai intens de către purtătoarea de cuvânt a Ministerului rus de Externe, Maria Zaharova. Chiar înainte de începerea crizei, la începutul lunii [decembrie](#), Zaharova a amintit că Republica Moldova ar avea o datorie de 709 milioane de dolari către Gazprom.

După ce autoritățile de la Chișinău au propus introducerea stării de urgență în energetică, Zaharova [a declarat](#) că „*astfel de situații au fost utilizate pentru a distruge opoziția, închiderea presei incomode și îndatorarea țării prin creditele occidentale*”.

Totodată, [Zaharova](#) a acuzat guvernarea de la Chișinău că intenționează să folosească criza energetică din țară „*pentru a rezolva prin forță*” problema transnistreană. Potrivit ei, „*Rusia va răspunde în mod adecvat la orice provocări și va asigura protecția cetățenilor săi în Transnistria*”. Acest narativ a fost lansat de către propaganda rusă cu scopul de a speria cetățenii de pe malul drept cu un posibil conflict militar cu Rusia. În același timp, narativul dat are drept scop de a crește bazinul electoral al politicienilor pro-ruși care militează pentru „*neutralitate*” în contextul alegerilor parlamentare din acest an.

La începutul lunii ianuarie, după ce Rusia a oprit livrările de gaz în Transnistria, Zaharova [a acuzat](#) Kîivul, că „la comanda SUA, a oprit tranzitul de gaze spre Europa”. Pe [8 ianuarie](#), Zaharova a calificat blocarea livrărilor de gaze către Transnistria drept hărțuire și neonazism. La [16 ianuarie](#), Zaharova, a declarat că principalele cauze ale crizei energetice din Transnistria sunt Ucraina și datoria Moldovei către Gazprom.

În luna februarie, după o pauză lungă, Maria Zaharova a [repetat narativul](#) că Moldova și Ucraina se fac vinovate de criza energetică în Transnistria. În același timp, Zaharova a acuzat Chișinăul că blochează încercările Rusiei de a aduce gaz umanitar pentru transnistreni. Mesajele date au fost îndreptate spre cetățenii din regiunea transnistreană, pentru a evita o creștere a nemulțumirilor față de Rusia și regimul separatist, și a menține imaginea negativă despre Chișinău, Kîiv și UE.

În concluzie, Zaharova a avut rolul de a emite mesaje diferite pentru ambele maluri ale Nistrului. **Malul drept a fost speriat cu un eventual război pe care l-ar pregăti guvernarea, iar pentru malul stâng s-au lansat mesaje care să acuze Chișinăul și Kîivul de provocarea crizei energetice.** Scopul acestor mesaje a fost de crea o situație de instabilitate în regiune menită să distragă atenția Chișinăului de la alte probleme.

Igor Dodon

Strategia lui Dodon pentru a influența criza energetică

Made with Napkin

- ▶ **Negocieri cu Gazprom**
Insistența lui Dodon pentru discuții cu Gazprom pentru a asigura aprovizionarea cu energie
- ▶ **Acuzații de incompetență**
Critici la adresa guvernului pentru gestionarea crizei energetice
- ▶ **Narative de dezinformare**
Răspândirea de informații false pentru a influența opinia publică
- ▶ **Proteste organizate**
Mobilizarea sprijinului public prin proteste pentru a crește presiunea

Fostul președinte Igor Dodon a fost printre cei mai vizibili promotori ai narativelor de dezinformare și a retoricii ruse cu referire la criza energetică. Discursul lui Dodon s-a axat în principal pe câteva direcții:

- Necesitatea negocierilor dintre [Chișinău și Gazprom](#) sau [Chișinău și Kîiv](#);
- Datoria Republicii Moldova față de Gazprom;
- Incompetența autorităților;
- Existența unui complot privind preluarea forțată a Transnistriei.

Principalul narativ promovat de Igor Dodon pe durata lunii decembrie a fost că guvernarea trebuie să meargă la Moscova și să negocieze cu Gazprom sau să meargă la Kîiv pentru a se înțelege privind tranzitul gazului. [Dodon](#) afirma că datoria față de Gazprom s-a format pe timpul guvernelor pro-europene. Alte idei promovate de Dodon au fost că „[guvernarea vrea să ne ducă în anii 90](#)” sau că „[Maiei Sandu și occidentalilor nu le convine să reintegreze țara](#)”.

În primele trei săptămâni din luna ianuarie, Dodon practic nu s-a expus cu privire la criza energetică. Liderul socialist s-a activizat odată cu [vizitele](#) sale la Copanca, pe 23 și 25 ianuarie. Protestele de la Copanca au fost regizate de Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), primarul localității fiind membru al PSRM. Acolo, Dodon a lansat mai multe falsuri, spunând că criza este amplificată de lipsa de colaborare și înțelegere între autoritățile centrale și regimul din stânga Nistrului. În ieșirile publice din perioada respectivă Dodon a operat cu câteva narative:

- a cerut [recunoașterea](#) datoriei la gaz;
- a acuzat Chișinăul că ar fi [blocat](#) livrarea gazului cumpărat de Rusia pentru Transnistria;
- a spus repetat că guvernarea trebuie să se [înțeleagă](#) cu Kîiv privind tranzitul gazelor;
- a dat vina pe autorități pentru că i-au lipsit pe oameni de „[condiții de viață normale](#)”.

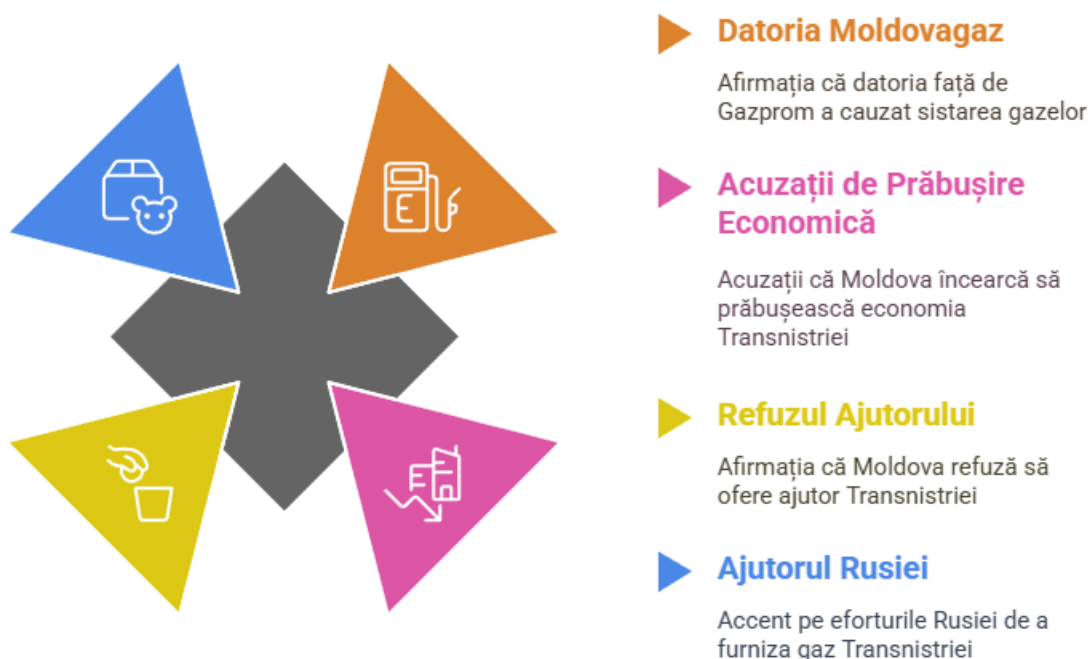
Pe fundalul protestelor organizate la Copanca, Dodon a anunțat că pregătește „[proteste](#)” ale opoziției în luna februarie. [Protestul](#) din februarie însă nu s-a mai axat pe criza energetică, în schimb socialiștii au cerut organizarea alegerilor parlamentare și prezidențiale anticipate. Această schimbare de retorică poate fi explicată prin faptul că regiunea transnistreană și Federația Rusă și-au atins scopul pe moment: livrarea de gaze printr-o schemă nu tocmai transparentă.

În februarie, Dodon s-a concentrat activ pe promovarea falsului că „[Sandu și Zelenski planifică să atace Transnistria](#)”. Despre ajutorul propus de UE, [Dodon](#) a afirmat că malul drept și-ar fi cedat suveranitatea UE, iar acum ar fi vrut să facă asta și cu malul stâng. Totodată, Dodon a continuat retorica potrivit căreia guvernarea trebuie să se [înțeleagă](#) cu Rusia pentru a procura gaz mai ieftin, pentru că tarifele sunt prea mari. În acest sens, deputații [socialiști](#) au propus în Parlament plafonarea tarifelor la gaz și energie electrică.

În regizarea crizei energetice, **Igor Dodon a avut rolul de emițător de mesaje, dar și de organizator al unor acțiuni menite să tensioneze situația de pe ambele maluri ale Nistrului**. Totodată, Igor Dodon a promovat cel mai activ principalul narativ utilizat de autoritățile ruse despre stoparea livrărilor gazelor în regiunea transnistreană din cauza „*datoriei Chișinăului față de Gazprom*”.

Vadim Krasnoselski

Narativele lui Krasnoselski despre Criza Gazelor

Made with Napkin

După prima vizită efectuată în Federația Rusă, discursul public al liderului separatist s-a axat pe cultivarea sentimentului de incertitudine privind livrările de gaze, deși din acțiunile regimului era clar că livrările vor fi sistate. Chiar dacă în decembrie Krasnoselski menționa despre neclaritatea livrărilor, în ianuarie mesajele acestuia s-au modificat. Astfel, liderul separatist a declarat că pentru sistarea gazelor „[au existat premise](#)” și că autoritățile din regiune nu au fost luate prin surprindere.

Încă din luna decembrie, retorica malului stâng în adresa Chișinăului a fost una agresivă. Astfel, liderul transnistrean a acuzat malul drept că urmărește prăbușirea economică a regiunii și folosește criza energetică împotriva Transnistriei.

Începând cu 1 ianuarie, discursul public al lui Vadim Krasnoselski a fost dominat de ideea că sistarea livrărilor de gaze către regiunea transnistreană a fost cauzată de

„[datoria](#)” Moldovagaz față de Gazprom. Totodată, Krasnoselski a intensificat retorica că *„Moldova nu vrea să ajute regiunea transnistreană”*, deși pe 5 ianuarie în publicația rusă Kommersant apare un articol cu titlul *„Transnistria a refuzat ajutorul Moldovei pentru achiziția de gaze din UE”*.

Totodată, s-a constatat o lipsă de consecvență în declarațiile oficiale ale liderului de la Tiraspol. Pe 8 ianuarie, [Vadim Krasnoselski](#) a cerut Republicii Moldova *„să întoarcă banii furați prin înșelăciune de la poporul transnistrean”* pentru a ajuta populația. O zi mai târziu, Vadim [Krasnoselski](#) deja nu mai pune accent pe lipsa banilor: *„Nu putem nici măcar fizic să cumpărăm gaz. Nu pentru că nu avem bani, ci pentru că nu avem conturi, pentru că Moldova le-a închis”*.

Principalele narrative promovate de liderul de la Tiraspol:

- Cauza sistării tranzitului de gaze - datoria Moldovagaz față de Gazprom;
- Moldova vrea să pună pe umerii Transnistriei datoria la gaz;
- Chișinăul folosește criza energetică pentru a sugruma regiunea transnistreană;
- Chișinăul nu vrea și niciodată nu a vrut să ofere ajutor Tiraspolului;
- În comparație cu malul drept, Rusia face tot posibilul pentru ca gazul să ajungă în Transnistria.

Pe parcursul perioadei monitorizate, Vadim Krasnoselski a fost emițătorul principal de mesaje, inclusiv și a celor din Federația Rusă, întrucât doar acesta a comunicat despre *„gazul umanitar”* și *„dorința Federației Ruse de a ajuta Transnistria”*. Totodată, în comparație cu actorii din Federația Rusă, Krasnoselski nu a utilizat narativul *„Ucraina/Occidentul este de vină pentru sistarea tranzitului”*.

V. Concluzii

1. **Criza energetică din regiunea transnistreană - creată artificial de Federația Rusă.** Acțiunile autorităților ruse și declarațiile acestora începând de la coordonarea acțiunilor cu autoritățile de la Tiraspol și până la anunțul Gazprom cu doar trei zile înainte de stoparea livrărilor indică faptul că Rusia a avut drept scop crearea unei crize în regiunea transnistreană pentru a destabiliza situația în regiune.
2. **Instrumentalizarea unei crize artificiale pe malul drept al Nistrului.** Sistarea livrării gazului în regiunea transnistreană nu a afectat Republica Moldova în ceea ce ține aprovizionarea cu gaz în sine și doar a necesitat identificarea unor surse alternative de energie electrică. Asta a dus însă la majorarea tarifelor la energie electrică și agentul termic, fapt folosit de către propagandă pentru a genera panică în societate și a crește gradul de nemulțumire față de guvernare pe termen lung, în contextul alegerilor parlamentare.
3. **Amplificarea crizei de către partidele de opoziție pro-ruse.** Mai multe partide de opoziție au folosit retorica propagandei ruse și pro-ruse pentru a-și porni neoficial propriile campanii electorale, în timp ce guvernarea căuta soluții pentru depășirea crizei energetice.
4. **Retorică moderat pozitivă de salvator.** Federația Rusă nu a folosit excesiv retorica de salvator pe care o utilizează în mod constant.
5. **În defensivă, propaganda pro-rusă este mai slabă.** Anunțul despre disponibilitatea UE de a ajuta regiunea transnistreană a prins pe picior greșit propaganda rusă, care era pregătită doar pentru a discredita acțiunile Chișinăului și nu era gata pentru acest scenariu cu implicarea UE.

WATCHDOG.MD
2025

